

Gần đây, trong lang có sang cũ II P. T. Ông ta là Lão và ông ta là V. và C. L. mua vòi bón lỵ dịch chung lấy rong lỵ, rồi cấp cho lính mìn người mìn mìn hàn sào, bón lỵ không chịu. Các ông hàn làm đơn tố lính Lão mìn, sau cũng phải thua, bón lỵ dịch trả lại nói việc ấy vì mấy ông Quan viên treo hàn sinh sét, cho một mìn dân đều bị trán ngon, không ai bùn theo ta.

H. S. X. bài cáo

HÀ-TỊNH

(DỨC THỊ)

Hai người bay kiệu, trảng lầy làm gương !

Ở làng V. L., có hai anh em nhà kia là T. N. và T. K. tranh nhau một đám vườn. T. N. kiện anh bón ông phò-tông Q. X. Ông này là một tay si-hao-lum, mà ông xử kiện một cách cẩn kỹ. Bao dàn ông đùn nha người em đánh chén, rồi đòi người anh đến doa nát, cách it hôm ông đến nha ngườianh chè ruya, rồi lại dọa người em. Cứ làm thế mãi, dằng dẳng hai ba tháng trời, không bên nào thua mà cũng không bên nào được. Sau vi tốn sà gá ruya + quâ, bắt đì phải xin xú hóa. Nhưng muôn lõa nào có dè đâu ! Em phải mất một mòn đì, và anh cũng phải cố một đám đất, phải làm sao cho nang túi nì, thì mới dè cho hòa lưu bài nai ! Rò thiệt là + được kiện mươi bốn quan năm, thua kiện mười lăm quan chén +, hỏi ai là người hay kiện, nên trảng lầy do làm gương !

K. S.

QUẢNG-BÌNH

Lệ đầu có lệ lợ đời !

Bà ' cu mây tràm năm nay dàn lảng rùng ở bến-Quan được tự do vào rừng làm tranh cài không đều gi thán oan. Từ ngày cha Phan ở An-lạc trung khán đất ở bến-Quan đến giờ, trước có đặt cái lè hè người nào vào rừng làm cài mà kinh qua địa phận của ngai, mỗi người phải nộp tiền ba mươi sáu tiễn ngang, đến nay từ dời lại mồi mò dò tranh hoặc cài phải nộp ba tiền. Lệ ấy cha ngai đặt ra, chẳng ? không, có lẽ đâu, e người ta hả ngai đặt ra, thi có lẽ phải. Mong sao cha ngai thảm dồn cái lè dời ấy mà ngai mở lồng bắc ài trút tuyệt cái lè ấy đi, cho dân làm rùng được nhờ. Người ta chỉ dì qua một lì đì thôi, eo làm gi trong dia phan ngai trung khán dàn ?

Một người làm rùng lai cáo.

QUẢNG-NAM

(QUẾ-SƠN)

Một tin đáng mừng

Tại làng Gia-lộc thượng, huyện Quế-sơn, có đất làm dò sành và có thác nước dùng để chuyển động máy dù đất. Mấy mươi năm nay người Tàu lập lò làm chén dà thi đà ; người mìn cứ phải mua dò của họ và dì làm thuê cho họ. Nay trong làng ấy có ông ta Đà-Phiên, cùng với hai người nữa là ông xã Hà Mão và M. Đà Nhựt, đã

ra công nghiệp xưa ngài làm dò sành và hiệp với nhau hì lập ra công xưởng, công việc bồi lạy người mìn làm cũ. Mọi rò kỵ giờ được tin dịch rằng : Son-kha công-thường là sướng cao các ông ấy, đã hàn được một lò dầu : chèo xem đẹp lắm, có phần lùn hơn dò người Tàu làm. Đó là một tin đáng mừng cho người mình.

Ước ao đồng bào ta tranh nhau dùng chén dia của ta làm, và nhiều kỵ biết nói gương tốt của các ông nói trên, thi cầu : « dùt lại lụy quyên ... » moi khai là một câu tráng không vậy.

L. A.

(DIỄN-HÀN)

An trộm nhiều quá

Gần đây mây lạng ở Ngũ-thôn (Phú-bông) thường xảy ra sự mất trộm luon.

Ngày 29 Nov. nhà ông Nguyễn-tàng-Viên làng Trường-lộc cũng bị mất trộm đồ nâm ba chục bạc, vụ trộm này có trình Phù, chưa biết ra sao ?

Nhưn thấy họ gian p i hoành hành quá lè nên xin thêm mấy lời ; chẳng rõ quan súc cách tuân phòng thế nào, mà có lang lịch dàn đến 5, 6, mươi, nhưng dàn canh thi chí có 5, 10 người, mà bọn dàn này, ban ngày làm lụng cực khổ, ban đêm lì thèo giữ cửa cho những người iết kỵ lòng dã bát bình thi còn thiết gi mà làm bát bòn phân. Vẫn biết trộm cuộp sinh ra, cũng có nhiều cờ, nhưng canh tuân không nghiêm nhât, là có thử nhứt. Vậy dàn chúng tôi xin mấy điều này :

1 - Xí t ôn nào cũng phải cài số dàn, phân phiến di canh cho công bằng, chỉ trú những người có giấy chước miễn tại quan + các bà quâ không con trai.

2 - Phiên tuân thi yết lèu tai xích hâu, để tiện việc tra xét sự dà dỗi.

3 - Xin quan trên lưu tâm trong phạt a ưng làng khoắng phép canh tuân và dàn canh không tuân phép, dàn trộm nào mà phát dác túi trống phạt một cách nghiêm nhât dè rắn kỵ khác.

Được vậy, thi dàn mới an cư lạc nghiệp, mà quan mìn hết cái trách thán dào.

Dân Phủ Điện

QUẢNG-NGAI

(DỨC-PHÙ)

Mới biết là vụ

Ở làng Lâm-bình, huyện Đức-phù, có tên Đào-Khán đương kiện với tên Lý-trường trong làng là Fr. Ch. về việc điện tho. Ngó tên Lý-trường ấy dùng mưu hâm hại, ngày tháng tam năm nay, y ra tinh trinh với quan rằng : « Tên Đào-Khán muốn làm việc kia việc nô, trong nhà có chứa những giấy quyền tiền » y có xin quan về xét nhà, quan tinh mới phái người về xét nhà Đ. K. tại ngày 10 tháng tam, thấy trong túi có một cái giấy 15 người đứng góp bạc làm việc quoc gia và một tờ báo Tân-thố-ký (Cái túi này đã hư, trống một phia đì trước bâu

trộm dò bô lhuoc độc mà giết người ta sao ? Họ bảo tôi rằng đó là vì trang sú cái không khéo và tôi phải ký giấy xin phiên án. Nhưng họ lội bón thuế trạng sư thi dài lâm.

- Tôi đã chọn được một người rõ.

- Phải, cũng đúng nên liếc tên.

- Khô thể nào lòi cũng lo liệu »

Hai người lại làm thính. Ca-liêu, Sa hơi mìn cười.

- Tôi muốn xin chàng một li tên, có tên không ? không nhiều dàu, chỉ mìn rùp thôi, chứ không cần gì nhiều lâm.

- Được chứ, được chứ », chàng có hơi ngưng ngang và rùi ép da ra. Nàng liếc mắt nhìn người khán-thú.

- Khoan đã, để anh ấy, quag lung lai dà, chứ không thi lòi lág của tôi mất. »

Đi-mich-ri, rút ra một tờ giấy mìn rùp, nhưng liếc mắt ấy anh khán-thú quay lại, chàng phải giấu

thợ. Quan phải mời giải mấy người ấy ra tinh hâm tìn.

Thẩm thương thay ! mấy người ấy đều là dân lương-thiện làm ăn mà bị phái tay độc ác.

May nhờ quan Tuân, ngài hết lòng dù xe, mới rõ được nguyên do là tên ly trưởng T. Ch. thông nêu với tên Phó-tông H. q. H. là người tên cháu của Đào-Khán làm bô cài giấy ấy vào tù y, hiện nay tên cháu của Đ. K. đã thủ trước quan dân dưới ro ràng như vậy. Quan lính đã bắt tên Phó-tông và tên Ly trưởng ấy hầu cứu.

Mong sao ngài xéi cho rõ ngay dân dà nghiêm trị những kẻ vu hám người lành, thi là hạnh phúc cho dân bùn bat vđ đường long lai nhiều lâm. !

VĂN-LÝ BÌNG

NHA-TRANG

Xót nhâ

Mới đây trên Tỉnh có phái viên Tri-huyện Vinh-xuong đến xét nhà M. M. Ngài, Bát, lấy được mấy quyền sô nhut-ky. It lập « Sứ cách-mạng » và một xấp báo Tân-thố-ký. Sứ cách-mạng bao từ tháng Août, mà giấy cầm mới ra hôm 20 Octobre, cũng trong khi ấy ông Ngài ông Bát bị bắt nên chưa kịp nộp cho quan.

Quan Tỉnh cũng có phái Thông lại, Dè-lai cùng Phân-tòa đến xét nhà ông Học-Liên. Ông này bị tên nghi là yì ông có hùn với ông Bát bón sách vđ giấy myc cho học trò dùng. Xét nhà Ông Liê, chẳng bắt dạng giấy tờ gì quan bùn, quan Tuân có đòi ông đến tra hỏi, sau xét ông là người vô tội nên cho vđ.

N. K.

Pháp luật ! Pháp luật !

Từ bữa 11 Décembre năm này, hai anh em ông Vương-gia Ngài và Bát dà bắt đầu nhận đổi dè tòi lòng oan ức về cái án (bản sách bị tội) mà bùn dà dâng ký trước.

Trung kỵ gần đây vđ sự sác và bùn, đã liên luy nhiều người, may còn thêm việc này nữa.

Nhà nước dắt ra hình luật, là dè tri kỵ có tội.

, huống chi trong sự phạm tội, cũng có đều nặng đều nhẹ. Tôi nhâ mà thi cái hình nặng, chẳng những người bị tội chịu dè oan khuất, mà trên nhà nước cũng mất sức công-binh, trong dân gian lại sinh lòng kinh hâm. Người xưa có nói : « dân dàn giàn, mà không dàn nóm nói » (còn nòi nhì bát cảm ngon) dà giận mà không nói ra được, thi cái hối xe vát càng ngày càng chúa lị,

Vậy mong nhà nước soi xét cái chỗ oan khuất mà thi hành cái chính sách khoan hồng và công bình, thi trong dân gian khôi sinh ra dè ác cảm.

N. T

trộm dò bô lhuoc độc mà giết người ta sao ? Họ bảo tôi rằng đó là vì trang sú cái không khéo và tôi phải ký giấy xin phiên án. Nhưng họ lội bón thuế trạng sư thi dài lâm.

- Tôi đã chọn được một người rõ.

- Phải, cũng đúng nên liếc tên.

- Khô thể nào lòi cũng lo liệu »

Hai người lại làm thính. Ca-liêu, Sa hơi mìn cười.

- Tôi muốn xin chàng một li tên, có tên không ? không nhiều dàu, chỉ mìn rùp thôi, chứ không cần gì nhiều lâm.

- Được chứ, được chứ », chàng có hơi ngưng ngang và rùi ép da ra. Nàng liếc mắt nhìn người khán-thú.

- Khoan đã, để anh ấy, quag lung lai dà, chứ không thi lòi lág của tôi mất. »

Đi-mich-ri, rút ra một tờ giấy mìn rùp, nhưng liếc mắt ấy anh khán-thú quay lại, chàng phải giấu

trong lòng bàn tay.

Chàng nghĩ thầm rằng : « Thời, nòng hú quâ lâm rồi » vừa nghĩ nòi nhâ cái mặt già ôm xanh rao của nàng, mà nàng thi mòn thi lòi lóng rao, lóng, vừa liếc mắt khán-thú vừa xem xéi tay chàng. Chàng thấy vây có hơi ngang lóng.

Rồi cái liếc hóm kia xui chàng bô việc ôm, cho là chuyện vđ ôm, chàng lại nghe xui dục lâm - « Anh làm gì thi lòi lóng không đổi được con mìn này dàu. Chàng kêu anh lòi buộc dàu vào cù anh mà chết chim thành không làm gi lich lợi cho xã hội được. Cù cho nó liếc, thi là được, cho hét cù số liếc trong ép rõ thời, dàng tưống dèn nó làm gi nòi. »

Nhưng chàng lại thòi chính lú ôm

trong tâm hồn của nàng được. Nhưng chàng vẫn không nòng lóng mà lòi

càng thòi cái quan-hé đối với nàng

chỗ ngô da, làm sao cũng phải chọn

lòi dàng đường, chứ không dàu được.

Cù dài chàng bay giờ chỉ lug

nơi có nghĩ-lực hay không có nghĩ

trong lòn.

Nàng nhân mày lại mìn nói một

cách rất lanh dàng ràng :

- Chuyện trâm-nâm cù nhâ

lại làm gi ?

- Anh còn phải nhớ dè dàu

bà, dè mua chuộc lại. » Chàng muốn

nói rằng chàng không làm gi

trong tâm hồn của nàng được.

Các người đến thăm ta đã bắt đầu

đi ra. Người khán-thú lại bảo Công-

tử rằng giờ làm dà hét rồi. Ca-

lòi u sa dàng ngay dà, chỉ đợi họ

gọi thi dào.

- Thời chờ nòng, tôi còn nhiều

BẮC-KỲ HANOI

Xứ Bắc-kỳ đối với lão dân Thanh-hóa

Quan Thống sứ Bắc-kỳ vẫn giao cho quan Khâm-sư Trung-kỳ một số tiền là 5.000\$ đồng để giúp lão dân Thanh-hóa.

Số tiền ấy trích ở khoản tiền tòi quai « Trợ cùn dân hì lợt lắc kỵ » hồi năm ngoái.

Việc 12 người bị can là trốn sang Tàu

Việc này Tòa Thượng thẩm họp 13 Décembre đã tuyên án y hàn án của tòa án trung-tâng Tàu, phạt 12 người ấy phải mỗi người từ 8 đến 15 tháng tù.

NAM-KỲ

SAIGON

Việc dem giấy ed động cách mệnh

Ngày 18 octobre, khi tàu Spilux ở Pháp đến, một người đội đoàn có bắt được một người Nam dem theo trước chứng mây nghìn bao giấy có động cách mệnh. Truyền đưa ấy in bằng thach, dài tai trang, chữ viết rất nhỏ, dịch nguyên văn một bài của ông nghị viên Do-riot nước Pháp, người dâng công săn viết trong tờ báo Nhân-dao (Humanité), đại khai có động người Annam nên kết bê kết dâng và thản thiện với người Tàu mà làm cách mạng. Bên dưới lại có lời bùn phu khái dài của một người Bắc-kỳ. Tòa án Saigon họp 12 decembre, tòa này không có quyền xú về vụ ấy.

Bởi vậy mà án ấy phải dè vđ tòa Đại-thàn bên pháp xú.

Nay bên Pháp đã giao lại cho tòa án Saigon. Sáng hôm 12 decembre, tòa án Saigon họp lại dè xú việc ấy ; các ông Nguyễn-khanh-Toàn chủ nhiệm, Lê-văn-Chết quản-ly và Phạm-vân-Duyett chủ nhà in, đều bị cáo vđ tội ván động làm hại cuộc tri an của chính phủ Pháp. Việc ấy tòa còn hoàn lại xét rồi mới tuyên án.

DANH SÁCH CÁC NGƯỜI HÀO TÂM GIÚP DÂN BỊ LỤT THANH-HÓA

Trấn thị Lúa Bầu trona Quảng Nam 0\$10

Trấn Cung id 0.30

Phan Lữ id 0.30

Dòng Chân id 0.30

Phan Lô id 0.40

Huỳnh Việt id 0.50

Trương Thiêm id 0.40

Dinh Yến id 0.20

Văn Hiech giáo Ái Quảng Nam 0.10

Đặng Phung Quảng-hoa-tây Quang Nam 0.53

